

Indlæg ifm høring i Folketinget 22/3-2017 – Peter Schriver, Advokatrådets Arbejdsgruppe

Jeg vil også gerne takke for invitationen til at deltage i høringen her i dag.

I Nunatsinni Advokatit Grønlandske Advokater har vi været meget tilfredse med at Advokatrådet har valgt at sætte fokus på retssikkerheden i Grønland og glade for at være blevet involveret i arbejdet.

Det jeg vil fokusere på i mit korte indlæg er udfordringerne i tilknytning til Forsvarernes virke i kriminalsager og så vil jeg knytte en kort kommentar til vigtigheden af samarbejde mellem de forskellige aktører indenfor retsområdet i Grønland.

På det kriminalretlige område står forsvaret på flere måder urimeligt svagt i forhold til sin modpart anklagemyndigheden, og det menneskeretlige princip om "equality of arms" er således bragt ud af balance.

Først, og nok væsentligst, er der det forhold, at der ikke foreligger retspraksis på skrift i Grønland tilgængeligt for advokater og borgerne. Det kan man jo hævde – og med meget god ret – er et problem, uanset om det drejer sig om civile sager eller kriminalsager. Der er imidlertid ingen tvivl om, at det særligt på det kriminalretlige område medfører en betydelig skævvridning af parternes muligheder for at agere i en given sag.

Sagen er, at hvor domstolene og anklagemyndigheden er i besiddelse af samtlige afgørelser, der bliver afsagt på det kriminalretlige område i Grønland, så kender de mange forsvarere – advokater eller autoriserede forsvarere – kun de afgørelser, som vedrører sager, som de har deltaget i og de domme, der bliver gjort tilgængelige via Grønlands Landsrets hjemmeside, som indtil videre dog kun indeholder afgørelser for perioden januar 2016 til sommeren 2016. Det betyder reelt, at forsvaret ikke kan forholde sig til anklagemyndighedens anvendelse af retspraksis, endsige være sikker på selv at kunne finde fyldestgørende praksis, som er af relevans for tiltaltes sag. Forsvaret må blot læne sig tilbage og håbe på, at myndigheden lever op til sit ansvar og behandler sagerne objektivt.

Som det er bekendt, udgør retspraksis et meget væsentligt element blandt retskilderne i Danmark og i de lande, vi i øvrigt sammenligner os med. Ifølge germansk ret går lovgivningen nok forud for retspraksis, men når det er sagt, udgør den praksis, som det pågældende lands domstole har fastsat, en

fuldstændigt uomgængelig ressource, og ingen advokat ville turde møde op til en retssag uden at have styr på de væsentligste domme på det område, som den pågældende sag handler om.

Men i Grønland har vi ikke adgang til retspraksis - hvis vi skal have det, forudsætter det, at der afsættes ressourcer til det, og dette har man desværre ikke fundet grund til at prioritere endnu.

For det andet er det klart, at anvendelsen af autoriserede forsvarere medfører en svingende kvalitet af det udøvede forsvar. Der er meget dygtige autoriserede ikke juridisk uddannede forsvarere, men der er også mindre trænede. Dette forhold kommer ikke bag på nogen, og det kom ej heller bag på fædrene til den nye retsplejelov for Grønland fra 2010, som forsøgte at løse problemet ved at indbygge forskellige muligheder i loven.

Således blev det gjort muligt at beskikke en "udenretlig rådgiver" – en advokat eller juridisk uddannet autoriseret forsvarer – for en autoriseret forsvarer, der ikke er jurist. Udfordringen er blot, at denne mulighed sjældent anvendes.

Den anden mulighed, der blev indført i retsplejeloven, var, at der i "sager af ganske særlig alvorlig karakter" skal beskikkes en advokat som forsvarer, også i kredsretten (ved behandling i anden instans, Grønlands Landsret, er udgangspunktet, at der beskikkes advokat). Det er vores erfaring, at denne bestemmelse stort set ikke finder anvendelse.

Til gengæld er det med stor tilfredshed at vi kan konstatere at den tredje mulighed, der blev indbygget i loven – nemlig muligheden for etablering af den særlige vejledningsinstitution i form af landsforsvarerembedet, nu er udnyttet ved udnævnelse af advokat Finn Meinel til posten i sidste uge.

Det bemærkes at både landsforsvareren, og muligheden for i visse sager at udpege en advokat og en "udenretlig rådgiver", var en væsentlig forudsætning for Retsvæsenkommissionen, da de – efter en "samlet vurdering" fandt, at man skulle bibeholde det læge element i forsvaret i kriminalsager .

Med udnævnelsen af Landsforsvareren vil der ske en klar styrkelse af forsvaret, men hvis der skal være "equality of arms" i det grønlandske kriminalretlige system skal der rettes op på de øvrige nævnte forhold- og ikke mindst tillige tilføres ressourcer til etablering af en domssamling.

Og så lige kort om samarbejde.

I Nunatsinni Advokatit Grønlandske Advokater er det vores erfaring at styrkelse af retssikkerheden også beror på stadig dialog og samarbejde mellem aktørerne på retsområdet med henblik på løbende drøftelse af udfordringer på området og hvordan de kan løses- i det hele taget afstemme forventninger til hinanden, forbedre kommunikationen og dermed fremme klienternes/borgernes sager. Det er en anbefaling der ikke ligger i rapporten , måske fordi det er så banalt og giver sig selv. Men det er et væsentligt element i at styrke klienternes/borgernes retssikkerhed.

Foruden de etablerede fora som f.eks. Rådet for Grønlands Retsvæsen og Grønlands Råd for Menneskerettigheder er der en række uformelle fora hvor aktørerne mødes og drøfter hvordan retssikkerheden styrkes. Som advokatforening har vi f.eks. regelmæssige møder med Retten i Grønland, og det er vores opfattelse, at den løbende dialog har betydet en væsentlig forbedring af sagsgangene både hos advokaterne og hos retten, til gavn og glæde for vores klienter/borgerne – og for os selv.

Dialog og samarbejde fremmer forståelsen siger man – og det er vi helt enige i – og så er det noget vi kan bidrage til hver især og samlet uden at vi behøver at afvente tilladelse eller tilførsel af nye ressourcer. Vi kan bare gøre det- og dermed gøre livet lettere ikke alene for klienterne/borgerne, men også for os selv.

Tak.